

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

LV

2018

leguldījums ES pētniecības programmas vienkāršošanā pēc programmas “Apvārsnis 2020”

Informatīvais apskats

2018. gada marts

SATURS

	Punkts
Kopsavilkums	I–IV
ES pētniecības un inovācijas programma “Apvārsnis 2020”	1–3
Ar vienkāršošanu saistītās objektīvās dilemmas	4–10
Stabilitāte un izmaiņas	4
Pārskatatbildība un līdzatbildība	5
Juridiskā noteiktība un rīcības brīvība	6–7
Atbalsta saņēmēju intereses un ES intereses	8
Reģionālais aptvērums un izcilība	9
Nākotnē risināmās dilemmas	10
“Apvārsnis 2020” ir kompleksa sistēma	11–22
Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izstrāde	11–16
Dotācijas nolīguma paraugs	13–14
Darba programma	15
Dalībnieku portāls	16
Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” pārvaldība	17–19
Komisija	17
Kopējā atbalsta centra (KAC) īpašā loma	18–19
Lēmumu pieņemšanas process	20–22
Finansēšanas modelis	23–30
Pāreja no Sestās pamatprogrammas uz Septīto pamatprogrammu un pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”	23
Vienreizēja finansējuma izmantošana projektiem	24–26

Saņēmēju grāmatvedības prakses akceptēšana	27–28
Kļūdu īpatsvara dinamika	29–30
Līdzdalība un izcilība	31–37
Pieteikšanās, panākumu un līdzdalības līmenis	31–35
Ģeogrāfiskā nevienmērība	32–34
Atšķirības starp saņēmēju kopām	35
Dalībnieku loka paplašināšanas darbības un izcilības zīmogs	36–37
leguldījums pētniecības jomas vienkāršošanā pēc pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”	38–42
Kur varam noteikt vienkāršošanu?	38–41
Vienkāršošanas priekšlikumi laikposmam pēc pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”	42

I pielikums. Eiropas Revīzijas palātas darbs saistībā ar ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammām

II pielikums. ERP apmeklēto darbsemināru un konferenču saraksts

III pielikums. Pārskats par būtisku vienkāršošanu, kas ieviesta kopš 5. pamatprogrammas

IV pielikums. Pamatprogrammu pamata tiesību akti un pamatnostādnes

KOPSAVILKUMS

I. Eiropas Parlaments (EP) un Padome lūdza Eiropas Revīzijas palātai (ERP) sniegt ieguldījumu sākotnējā likumdošanas apspriedē par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” pēcteci (Devīto pamatprogrammu). Šis informatīvais apskats ir atbilde uz minētajiem pieprasījumiem, un tajā galvenā uzmanība ir pievērsta Eiropas Savienības (ES) pētniecības pamatprogrammām. Mūsu veiktā analīze liecina, ka vienkāršošana nav viegla, un esam apzinājuši vairākus priekšlikumus, kuri varētu ievirzīt mērķtiecīgākā gultnē pašlaik notiekošo apspriedi par 9. pamatprogrammu.

II. Esam aprakstījuši vairākas dilemmas¹, kas ir ietekmējušas Komisijas centienus vienkāršot ES pētniecības un inovācijas programmas. Mēs izmantojām gan Komisijas², gan atbalsta saņēmēju³ sniegto informāciju, kā arī savu revīzijas darbā gūto pieredzi⁴ (*I un II pielikums*), lai šīs dilemmas sastatītu ar tiesiskā regulējuma, finansēšanas modeļa un līdzdalības shēmas koncepciju.

III. Mēs vēlētos vērst uzmanību uz turpmāk uzskaitītajiem priekšlikumiem, kas būtu apsverami, lai ievirzītu mērķtiecīgākā gultnē pašlaik notiekošo apspriedi par Devīto pamatprogrammu: 1) jāparedz pienācīgi daudz laika starp tiesību aktu pieņemšanu un īstenošanu; 2) jāizmanto vienreizēji maksājumi un balvas; 3) pamatnostādnes jāizmanto kā nesaistoši noteikumi; 4) jāakceptē līdzekļu saņēmēju grāmatvedības prakse; 5) jāaskata

---

¹ Mēs definējam dilemmas kā konkurējošās prioritātes, starp kurām Komisijai un budžeta lēmējinstīcijai jārod pareizais līdzsvars.

² Piemēram, Eiropas Komisijas (EK) tīmekļa vietne, kas veltīta pamatprogrammu ietvaros īstenoto programmu novērtēšanas uzraudzības dokumentiem, sniedz lai gan neizsmeļošu, tomēr vērtīgu informācijas apkopojumu. Šai tīmekļa vietnē ir vairāk nekā 400 pārskata dokumentu.
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/index.cfm?pg=archive>.

³ Piemēram, Eiropas Universitāšu asociācija (EUA), Eiropas Pētniecības un tehnoloģiju organizāciju asociācija (EARTO), Eiropas pētniecības augstskolu līga (LERU), Pētniecības un tehnoloģiju attīstības koordinācijas biroju neformālā grupa (IGLO), IDEA-league (Eiropas piecu vadošo tehnoloģijas universitāšu stratēģiskā alianse), Eiropas Pētniecības vadītāju un administratoru asociācija (EARMA), Helmholtza vārdā nosauktā Vācijas pētniecības centru apvienība e. V., Business Europe, Eiropas Automobiļu komplektējošo daļu ražotāju apvienība (CLEPA) u. c.

⁴ <https://www.eca.europa.eu>.

programmas “Apvārsnis 2020” ietvaros iesniegti labi projektu priekšlikumi citās programmās, izmantojot viena kontaktpunkta pieeju.

IV. Šis informatīvais apskats nav revīzijas ziņojums. Mēs veicam lietderības revīziju par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” vienkāršošanu, un īpašo ziņojumu paredzēts publicēt 2018. gada beigās. Tajā tiks sniegts revīzijas novērtējums par Komisijas vienkāršošanas pasākumu efektivitāti, lai atbalstītu Devītās pamatprogrammas īstenošanai veltītās diskusijas, kuras sāksies 2018. gada beigās.

ES PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJAS PROGRAMMA “APVĀRSNIS 2020”

1. “Apvārsnis 2020” ir ES pētniecības un inovācijas programma ar gandrīz 80 miljardu EUR pieejamo finansējumu septiņu gadu periodam (2014.–2020. g.). Tā ir viena no lielākajām publiskajām pētniecības un attīstības finansēšanas programmām pasaulē un veido apmēram 8 % ES budžeta⁵. Tajā iesaistītās personas var grupēt atkarībā no to piederības universitātēm, pētniecības institūtiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), lieliem uzņēmumiem un publiskā sektora struktūrām. Līdz šim programmā ir iesniegts vairāk nekā 130 000 pieteikumu, un gandrīz 20 000 projektu ir saņēmuši finansējumu⁶.
2. “Apvārsnis 2020” ir sarežģīta programma, jo uz to attiecas vesels regulu, noteikumu, pamatnostādņu, procedūru un īstenošanas procesu (tostarp kontrole un revīzija) kopums, kā arī daudzi finansēšanas instrumenti⁷. Nevajadzīga sarežģītība rada šādus riskus: pārkāpumi (ja noteikumi ir sarežģīti vai neskaidri, iespējamo neatbilstību līmenis ir augsts), nelietderība (pārāk lieli tēriņi administrācijai vai finansētiem projektiem) un neefektivitāte (iespējams, netiek sasniegti darbības rezultātu mērķi).
3. Attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2011. g.) Padome aicināja “radīt jaunu līdzsvaru starp uzticēšanos un kontroli” un Eiropas Parlaments (2010. g.) norādīja, ka “vairāk

---

⁵ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>.

⁶ Komisijas sniegtie dati.

⁷ Eiropas Parlamenta (EP) ziņojums par pamatprogrammas „Apvārsnis 2020” īstenošanas novērtējumu, ņemot vērā tās starpposma novērtējumu un priekšlikumu 9. pamatprogrammai. “(..) ES finansējuma vidi padarīt vienkāršāku.” (RR\1 127 422EN .docx).

jābalstās uz uzticēšanos un jāievēro lielāka iecietība pret risku ” attiecībā pret dalībniekiem⁸. Ir bijušas daudzas vienkāršošanas iniciatīvas attiecībā uz ES pētniecības un inovācijas programmu (III pielikums). Kaut arī vienkāršošana ir vēlama, zināma sarežģītība ir vajadzīga, lai nodrošinātu, ka politikas mērķus var sasniegt un ka ES finansējumu var piešķirt pareizi.

AR VIENKĀRŠOŠANU SAISTĪTĀS OBJEKTĪVĀS DILEMMAS⁹

Stabilitāte un izmaiņas

4. Stabilitāte nozīmē izmantot vienu un to pašu noteikumu kopumu attiecībā uz turpmākajām pētniecības un inovācijas programmām, savukārt pārmaiņas prasa no dalībniekiem papildu pūliņus, lai tie pielāgotos jaunajiem noteikumiem. Pārmaiņas dod iespēju veikt uzlabojumus, tomēr dalībniekiem tāpēc var rasties nepieciešamība pielāgoties atšķirīgiem noteikumu kopumiem atkarībā no konkrētas pētniecības programmas (jo daudzas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotācijas turpināsies vēl vairākus gadus pēc Devītās pamatprogrammas sākšanas)^{10 11} (1. izcēlums).

---

⁸ Komisijas Regula (ES) Nr. 1291/2013, ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (OV L 347, 20.12.2013., 109. lpp.).

⁹ Mēs analizējam piecas dilemmas, taču to ir vairāk, piemēram, valsts un ES intereses, mazie un lielie uzņēmumi, publiskais un privātais finansējums pētniecībai un attīstībai, kā arī jautājumi saistībā ar valsts atbalstu (*Lamy ziņojums*, 17.–18. lpp.).

¹⁰ ESAO, 2010. g., “*Strategy and policies for better regulation*” [Labāka regulējuma stratēģija un rīcībpolitika], Apvenotā Karaliste, 38. lpp.

¹¹ Eiropas Komisija, COM(2010) 187, 29.4.2010., 12. lpp.

1. Izcēlums. Saņēmēji novērtē stabilitāti¹²

Eiropas pētniecības augstskolu līga (LERU) pārstāv 23 universitātes. 2010. gada jūnijā LERU publicēja konsultāciju dokumentu "Virzībā uz efektīvu Astoto pētniecības pamatprogrammu". Šajā dokumentā daļēji bija sniegta atbilde uz Komisijas paziņojumu par pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošanu. Konsultāciju dokumenta 27. punktā ir teikts: "Optimizācija ir ļoti vēlama vissmagākajos gadījumos, bet nemainīgi noteikumi paši par sevi ir vienkāršošanas paņēmieni, tāpēc tam dodama priekšroka salīdzinājumā ar izmaiņām, kas noteikumus vienkāršo tikai nedaudz. Būtu jāizvairās no pārāk daudzām secīgām izmaiņām."

Pārskatatbildība un līdzatbildība

5. Pārskatatbildība nozīmē to, ka pierādīšanas pienākums par ES līdzekļu izlietojumu gulstas uz saņēmēju. Līdzatbildība nozīmē palāvību uz saņēmēju pašpārvaldi un pašregulāciju. Izmaksāt dotācijas pētniecībai būtu vieglāk, ja neprasītu atskaitīties par saņemtajiem publiskajiem līdzekļiem. Taču pārskatatbildība ir būtiska, lai saglabātu sabiedrības uzticību. Tomēr pārlietu centīga atskaišu pieprasīšana var izraisīt nevēlēšanos vairāk vienkāršot sarežģītus pētniecības noteikumus, un radīt šķēršļus pētniecības darbam (**2. izcēlums**).

---

¹² Eiropas pētniecības augstskolu līgas (LERU) konsultāciju dokuments "Towards an effective 8th framework programme for research" [Virzībā uz efektīvu Astoto pētniecības pamatprogrammu], Nr. 2, 2010. gada maijs, 10. lpp, 27. punkts.

2. izcēlums. Pētnieki norāda, ka pienācīgai pārskatatbildībai jābūt līdzsvarā ar samērīgu administratīvo slogu

Līdztekus pienākumam apliecināt izdevumu pareizu finanšu vadību, kas ir daļa no pārskatatbildības, uzraudzības un novērtēšanas nolūkā Komisija pieprasa informāciju un datus par pētniecībai un inovācijai piešķirtā ES finansējuma ietekmi uz tautsaimniecību un sabiedrību. “Nākamajā pamatprogrammā ir iecerēts pielāgot ziņošanas un uzraudzības prasības, ja iespējams – ierobežot galveno rezultatīvo rādītāju skaitu, pamatojoties uz esošajiem rādītājiem, un galveno uzmanību pievērst ietekmes rādītājiem.”¹³

Juridiskā noteiktība un rīcības brīvība

6. Juridiskā noteiktība ir svarīga, jo saņēmēji uzņemas finansiālu risku, ja ir nepareizi interpretējuši noteikumus. Juridiskā noteiktība nozīmē, ka konkrētam noteikumam noteicošā ir tikai viena interpretācija; “(..) visiem iestāžu tiesību aktiem, kas rada tiesiskās sekas, ir jābūt skaidriem un precīziem, un ieinteresētajai personai izprotamiem, lai tā varētu precīzi noteikt laiku, kad šis akts ir spēkā un sāk radīt tiesiskās sekas (..)”¹⁴.

7. Rīcības brīvība nozīmē, ka kompetentās iestādes var dažādi un saprātīgi interpretēt noteikumus. Dažādiem dalībniekiem, kas iesaistās dažādos projekta dzīves cikla posmos (projektu koordinatori un Komisijas revidenti, valsts iestādēm¹⁵, ERP revidentiem) var būt sava izpratne par prasībām un atšķirīga to interpretācija, un tas rada risku saņēmējiem izraisīt neskaidras finansiālas sekas (**3. izcēlums**). Turklāt, ja pamatnostādnes un piemērus

¹³ Ieinteresēto personu darbseminārs par ierosinājumiem turpmākai pētniecības un inovāciju pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošanai, Brisele, 2017. gada 20. oktobris, 12. lpp.

¹⁴ Sk. *Opel Austria* lietu T-115/94, 124. punkts, kurā ir atsauces uz šāmām lietām: Lieta 169/80 *Administration des douanes* pret *Société anonyme Gondrand Frères* un *Société anonyme Garancini*, *Recueil* 1981, 1931. lpp., 17. punkts; lieta 70/83 *Gerda Kloppenburg* pret *Finanzamt Leer*, *Recueil* 1984, 1075. lpp., 11. punkts; lieta 325/85 Īrija pret Eiropas Kopienu Komisiju, *Recueil* 1987, 5041. lpp., 18. punkts; apvienotās lietas T-18/89 un T-24/89 *Harissios Tagaras* pret Eiropas Kopienu Tiesu, *Recueil* 1991, II-53. lpp., 40. punkts.

¹⁵ Piemēram, valsts ministrijas, valsts finansētāji, augstākās revīzijas iestādes (ARI), kā arī privātās revīzijas sabiedrības.

izmanto, lai atspoguļotu rīcības brīvības apmēru, šīs vadlīnijas un piemērus nevajadzētu interpretēt tādā veidā, kas ierobežo iespējamo rīcības brīvību.

3. izcēlums. Saņēmējiem ir bažas, ka tie var saskarties ar juridisko nenoteiktību¹⁶

Mēs sarīkojām darbseminārus ar juristiem, revidentiem un galasaņēmējiem par revīzijas pieredzi saistībā ar ES pētniecības un inovācijas programmām. Saņēmēji bija norūpējušies galvenokārt par šādiem jautājumiem:

- ja pamatnostādnes ir formulētas pārāk plaši, daži revidenti var uzskatīt, ka vienīgā pieņemamā prakse ir tā, kas minēta Komisijas piemēros;
- novērtējot atbilstību, revidentiem dažādos kontroles ķēdes līmeņos ir jāinterpretē vienu un to pašu noteikumu konteksts un nolūks, bet šo procesu var ietekmēt informācijas pieejamība;
- ja saņēmēji izmanto vienkāršoto izmaksu iespēju, piemēram, vienreizēju maksājumu un vienotās likmes, viņi sagaida, ka arī revidenti pielāgos savu pieeju;
- Eiropas Komisija ir grozījusi dažus pantus pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotācijas nolīguma paraugos, kuri retrospektīvi piemērojami iepriekšējiem projektiem¹⁷;
- dažādā regulējumā (attiecībā uz programmu „Apvārsnis 2020”, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT)) ne vienmēr tiek lietotas vienas un tās pašas definīcijas un principi.

Atbalsta saņēmēju intereses un ES intereses

8. Saņēmēji ir ieinteresēti saņemt kompensāciju par savām izmaksām, turpretī ES, piešķirot līdzekļus konkrētiem saņēmējiem, galveno uzmanību pievērš finansējumam kopumā un

¹⁶ ERP darbseminārs, Brisele, 2015. gada 9. februāris un 2016. gada 11. marts.

¹⁷ Piemērus skatīt šajā saitē:
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/mga/h2020-mga-art-updatehistory_en.pdf.

efektivitātei. Tādiem saņēmējiem kā universitātes vienkāršošanas iespējamā negatīvā ietekme uz to ieņēmumiem var izraisīt bailes no vienkāršošanas un noraidošu attieksmi pat tad, ja izrādās, ka šī ietekme ir pozitīva (**4. izcēlums**).

4. izcēlums. Saņēmēji baidās no negatīvas finansiālas ietekmes¹⁸

Vienkāršotu izmaksu iespējas, piemēram, vienotas likmes, vienības izmaksas, vienreizēji maksājumi un balvas varētu nozīmēt, ka saņēmēji saņem lielāku vai mazāku finansējumu salīdzinājumā ar *status quo*, kaut arī caurmērā ir izmaksāta tāda pati summa. Daži dalībnieki ir paziņojuši, ka viņi dod priekšroku pašreizējai (sarežģītajai) faktisko izmaksu atlīdzināšanas sistēmai, jo baidās, ka finansējums varētu samazināties, lai gan vienkāršotais izmaksu atskaites veids rada mazāku administratīvo slogu.

Reģionālais aptvēruma un izcilība¹⁹

9. Izcilība nozīmē atbalstīt labākos pētniecības projektus ES līmenī, savukārt reģionālā aptvēruma mērķis ir samazināt atšķirības starp ģeogrāfiskajiem reģioniem. Attiecībā uz ES pētniecības un inovācijas programmām un spēju demonstrēt savu potenciālu pētniecības izcilībā daži ģeogrāfiskie reģioni ir sekmīgāki nekā citi (**5. izcēlums**).

---

¹⁸ Turpinājuma darbseminārs par vienkāršošanu, kuru Komisija rīkoja 2017. gadā, 4. lpp. http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/events/2017-10-20/final-report_en.pdf.

¹⁹ Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammas, attīstība un svarīgākie dati no Pirmās pamatprogrammas līdz "Apvārsnim 2020", saistībā ar Devītās pamatprogrammas izstrādi (2017. gada septembris, PE 608.697), 32. lpp.

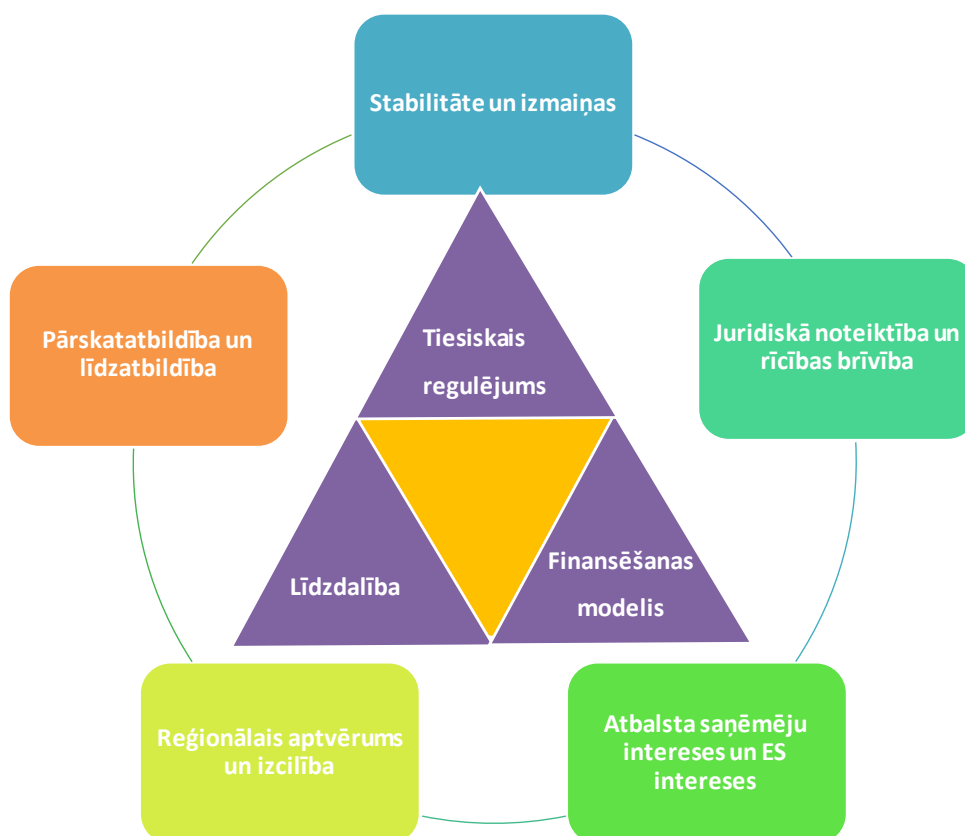
5. izcēlums. “Paplašināšana” joprojām sagādā problēmas

Mēs konstatējam, ka zināšanu un inovāciju kopienas (“ZIK partneri”) un finansējums, ko piešķir Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT), koncentrējas nedaudzās dalībvalstīs. EIT ir izveidojis reģionālās inovāciju shēmas – informācijas sniegšanas mehānismu, lai labāk veicinātu inovāciju konkrētos reģionos un plašāk izvērstu savu atbalstu²⁰.

Nākotnē risināmās dilemmas

10. Iepriekš minētās dilemmas ir apkopotas **1. attēlā**. Turpmākajās iedaļās mēs mēģinām analizēt, kā šīs dilemmas ir ietekmējušas tiesiskā regulējuma izstrādi, finansēšanas modeli un līdzdalības shēmu.

1. attēls. Dilemmas, kas ietekmē ES pētniecības programmu vienkāršošanu

Avots: ERP, pamatojoties uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” tiesisko regulējumu.

²⁰ ERP īpašais ziņojums Nr. 4/2016, 86. un 102. punkts.

“APVĀRSNIS 2020” IR KOMPLEKSA SISTĒMA

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izstrāde

11. Mēs jau esam norādījuši, ka pārāk sarežģīts tiesiskais regulējums iepriekšējās pamatprogrammās varētu traucēt programmu efektīvu īstenošanu²¹. Ir divi veidi, kā novērst nevajadzīgu sarežģītību programmu izstrādē: pārstrādāt tiesisko regulējumu (saistošos tiesību aktus), ņemot vērā labas pārvaldības principus²², un/vai radīt vienkāršāku saskarni, lai sarežģīto sistēmu pielāgotu pētnieku reālajai situācijai. Abas metodes ļauj saglabāt pareizu līdzsvaru starp nepieciešamo birokrātiju un pētnieku reālo situāciju. Tomēr viens ir skaidrs: vienkāršot ir sarežģīti²³.

12. Salīdzinājumā ar Septīto pamatprogrammu pamatregulas²⁴²⁵²⁶ pamatprogrammai “Apvārsnis 2020” lielā mērā palikušas nemainīgas (**IV pielikums**), izņemot to, ka īpašo

²¹ ERP īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, kopsavilkuma V punkts, ziņojuma 3., 89. un 103. punkts, II pielikums.

²² Vispārējie principi, kas ir saistīti ar tiesībām uz labu pārvaldību un iestrādāti ES Pamattiesību hartas 41. pantā, un ar principu par atvērtu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas administrāciju, kurš formulēts LESD 298. pantā, piemēram, samērīgums, taisnīgums, vienlīdzīga attieksme, juridiskā noteiktība, nepārtrauktu uzlabojumu centieni.

²³ Eiropas Konvents, IX darba grupas “Vienkāršošana” nobeiguma ziņojums, 1. lpp., 29.11.2002., http://european-convention.europa.eu/EN/doc_register/doc_registereb92.html?lang=EN&Content=WGIX un Augsta līmeņa grupas vienkāršošanas jautājumos nobeiguma secinājumi un ieteikumi laikposmam pēc 2020. gada, 1. lpp.

²⁴ 2013. gada 11. decembra Regula Nr. 1291/2013, ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (OV L 347, 104. lpp.), http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/fp/h2020-eu-establact_en.pdf.

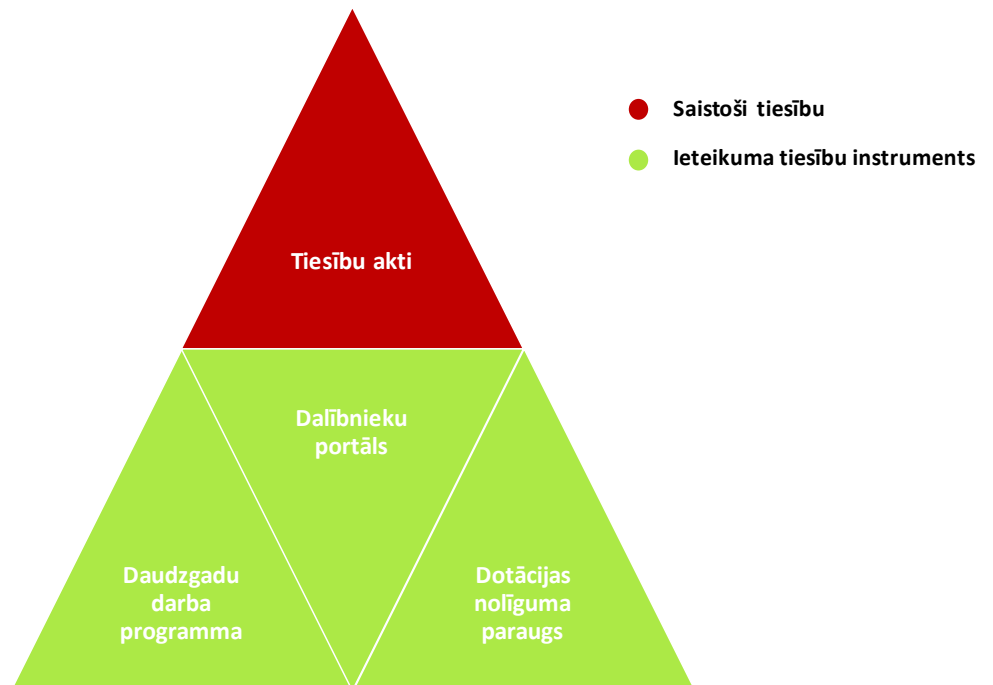
²⁵ Regulai Nr. 1291/2013 (OV L 347, 104. lpp.) bija pievienots Padomes 2013. gada 3. decembra Lēmums 2013/743/ES, ar ko izveido īpašo programmu, ar kuru īsteno Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) (OV L 347, 965. lpp.), http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/sp/h2020-sp_en.pdf.

²⁶ Dalības noteikumi ir paredzēti (saistošajā tiesību aktā) 2013. gada 11. decembra Regulā Nr. 1290/2013, ar ko nosaka pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus (OV L 347, 81. lpp.),

programmu skaits tika samazināts no četrām uz vienu. Tomēr Komisija ir ieviesusi vairākas saskarnes, lai saņēmējiem atvieglotu pamatregulu īstenošanu (**2. attēls**):

- dotācijas nolīguma paraugs;
- darba programmas (daudzgadu, nevis ikgadējās darba programmas), kurās īpašās programmas mērķi ir izteikti sīki izstrādātos pasākumos;
- digitālais dalībnieku portāls²⁷.

2. attēls. Likumdevēju, Komisijas dienestu un saņēmēju saskarnes

Avots: ERP, pamatojoties uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” tiesisko regulējumu.

---

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/rules_participation/h2020-rules-participation_en.pdf.

²⁷ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html> Šis portāls (pieejas punkts ES finansēto pētniecības un inovācijas projektu elektroniskai pārvaldei) ne tikai sniedz informāciju strukturētā veidā, bet arī veido digitālu saskarni tiem, kas iesaistīti pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”.

Dotācijas nolīguma paraugs

13. Saņēmēju tiesības un pienākumi ir noteikti dotācijas nolīgumā. Komisija ir izstrādājusi dotācijas nolīguma paraugu un dotācijas nolīguma paraugu ar norādēm, ko pieteikuma iesniedzēji var izmantot kā tiešsaistē pieejamu rokasgrāmatu. 2016. gada pārskatā mēs kritizējām šo norāžu apjomu (750 lappušu garš dokuments)²⁸. Komisija atzīmēja, ka Septītajai pamatprogrammai tāds pats saturs bija izklaidēts vairākos dokumentos 1000 lappušu garumā²⁹.

14. Plaši izmantotie piemēri ir noderīgi saņēmējiem, kad jāpiemēro noteikumi. Tomēr, ja šos piemērus uztver kā vienīgo iespējamo risinājumu visiem saņēmējiem, pastāv risks, ka tiek ierobežota viņu rīcības brīvība izraudzīties pašiem savu praksi.

Darba programma

15. Darba programmu mērķis ir pārvērst Eiropas Komisijas augsta līmeņa mērķus konkrētās darbībās. Saskaņā ar mūsu 2015. gada pārskatu³⁰ revidētās darbības kopumā atbilst augsta līmeņa mērķiem, bet tas varētu būt skaidrojams ar to, ka šie mērķi ir definēti diezgan plaši. Darba programmas ir pamats, ko eksperti izmanto, lai novērtētu pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" piemērošanu un konkrēti atlasītu projektus, kas atbilst šiem mērķiem³¹.

Dalībnieku portāls

16. Komisija piedāvā tiešsaistes dalībnieku portālu kā vienotu platformu pieteikumu un dotāciju elektroniskai pārvaldībai. Dalībnieku portāla mērķis ir palīdzēt pieteikumu iesniedzējiem (piemēram, izmantojot vienotu palīdzības dienestu) atrast detalizētu informāciju par visiem procesiem, izprast tās pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" tiesiskā

---

²⁸ ERP, 2016. gada pārskats, 5. nodaļa, 5.18. punkts.

²⁹ ERP, 2016. gada pārskats, 5. nodaļa, 5.18. punkts un Komisijas atbilde.

³⁰ ERP, 2015. gada pārskats, 3.36. un 3.37. punkts.

³¹ ERP Briselē rīkots seminārs ar Eiropas pamatprogrammu atbalsta galasaņēmējiem, 2015. gada 9. februāris.

regulējuma sadaļas, kuras piemērojamas viņu konkrētajai situācijai, un sniegt juridisko noteiktību attiecībā uz viņu darbībām³².

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pārvaldība

Komisija

17. Pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" tieši pārvalda dažādas ES struktūras, tostarp astoņi Komisijas ģenerāldirektorāti, četras izpildaģentūras un septiņi kopuzņēmumi (***1. tabula***)³³. Saskaņā ar Komisijas teikto ES pamatprogrammu dalībnieki pirms pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" sākšanas sūdzējās par vienu un to pašu jautājumu nekonsekventu risinājumu dažādos ģenerāldirektorātos vai citās īstenošanas struktūrās³⁴.

---

³² Eiropas Komisija, Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" vidusposma novērtējums, 27. un 59. lpp.

³³ Ar pētniecības un inovācijas jautājumu loku pašlaik nodarbojas astoņi ģenerāldirektorāti (*AGRI, CNECT, EAC, ENER, GROW, HOME, MOVE* un *RTD*), četras izpildaģentūras (*EACEA, EASME, ERCEA* un *REA*), viena decentralizētā aģentūra (*GSA*) un septiņi kopuzņēmumi (*BBI, Clean Sky, ECSEL, FCH, IMI, SESAR* un *Shift2Rail*).

³⁴ Eiropas Komisija, Septītās pamatprogrammas *ex post* novērtējuma ziņojums, 64. lpp.
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/index.cfm?pg=fp7>.

1. tabula. Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” pārvaldībā ir iesaistīti daudzi ģenerāldirektorāti un citi dienesti

	Plānošanas periods		
	2002.–2006. g.	2007.–2013. g.	2014.–2020. g.
Pētniecības un inovācijas pamatprogramma			
Atbildīgo ĢD skaits	5	6	8
Atbildīgo komisāru skaits	4	6	8
Citas par īstenošanu atbildīgās struktūras			
Izpildaģentūras	0	2 (ERCEA, REA)	4 (EASME, ERCEA, INEA, REA)
187. panta ierosmes	0	5 kopīgās tehnoloģiju ierosmes (Artemis, ENIAC, FCH, Clean Sky, IMI) + SESAR	7 kopuzņēmumi (BBI, Clean Sky, ECSEL, IMI, FCH, S2R, SESAR), 10 līgumiskās publiskās un privātās partnerības
Publiskās (Public-to-Public) ierosmes	Viena 185. panta ierosme	Četras 185. panta ierosmes	sešas 185. panta ierosmes 10 kopīgas plānošanas ierosmes
Citas		2 (EIB, EIT)	3 (EIB, EIT, NJT pamatiniciatīvas)

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas sniegtajiem datiem, kas atjaunināti 2018. gada februārī.

Kopējā atbalsta centra (KAC) īpašā loma

18. Mēs³⁵, kā arī saņēmēji³⁶, esam aicinājuši konsekventi un vienādi piemērot noteikumus un saskaņoti pārvaldīt pamatprogrammas³⁷. Mēs ieteicām turpmākus uzlabojumus, un tas jāva izveidot Kopējo atbalsta centru (KAC)³⁸³⁹. Uz to ir atsauce arī Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējumā (2011. g.), kurā uzsvēta nepieciešamība izveidot “Pētījumu

³⁵ ERP, 2016. gada pārskats, 5.15. punkts.

³⁶ #Industry4Europa, 2017. g. oktobris, 11. lpp. Eiropas pētniecības augstskolu līga (LERU), “KISS-Horizon 2020 -Keep it simple and straightforward” [Pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”: īsi un vienkārši (KISS –Keep it short and straightforward)], (2015. gada 23. oktobris). Padomes (Konkurētspēja) secinājumi, 2010. gada 11.–12. oktobris, 2. lpp.

³⁷ ERP, īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, 27. lpp., 36. punkts.

³⁸ Komisijas Lēmums C(2013)8751 par Kopējā atbalsta centra darbības noteikumiem attiecībā uz pētniecības un inovāciju pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. g.).

³⁹ ERP, 2016. gada pārskats, 5.15. punkts un 3.2. pielikums.

atļaušanas komiteju”, lai novērstu juridisku nenoteiktību un atšķirīgu risinājumu vieniem un tiem pašiem jautājumiem dažādās ES struktūrās, kuras pārvalda pētniecības dotācijas⁴⁰.

19. Mēs konstatējam, ka Komisija ir uzlabojusi kontroles sistēmas, īpaši pēdējo gadu laikā, kad tika pastiprinātas *ex post* revīzijas, ko īstenoja Kopējais revīzijas dienests (KRD), kas ir daļa no KAC⁴¹. Arī Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD) ir konstatējis dažus labas prakses piemērus attiecībā uz koordināciju ar Kopējo atbalsta centru pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” kontekstā (**6. izcēlums**). Turklāt KAC izveides mērķis bija pārvarēt dažas neatbilstības un nepilnības *ex post* revīzijās. Tā kā Septītās pamatprogrammas *ex post* revīzijas veica dažādu īstenošanas struktūru revīzijas nodaļas, pastāv risks, ka atbalsta saņēmējiem piemēro nekonekventu pieeju un/vai ka tas pats saņēmējs ir pakļauts vairākām revīzijām, kas pārklājas⁴².

6. izcēlums. Iekšējās revīzijas dienests izdarīja pozitīvus secinājumus par kopuzņēmuma “Kurināmā elementi un udeņradis” un Kopējā atbalsta centra koordinācijas pasākumiem

2017. gada decembrī pabeigtajā revīzijā IRD konstatēja, ka kopuzņēmums “Kurināmā elementi un udeņradis” ir ieviesis pienācīgus pārvaldības, riska pārvaldības un iekšējās kontroles procesus, kas efektīvi un lietderīgi atbalsta koordinēšanas pasākumus ar KAC, kā arī KAC rīku un pakalpojumu ieviešanu.

Lēmumu pieņemšanas process

20. Lēmumu pieņemšana par vienkāršošanas pakāpi ir sarežģīta un tai nepieciešams ne vien Komisijas, bet arī likumdevēju – Eiropas Parlamenta un Padomes – ieguldījums. Iepriekš

⁴⁰ Komisijas paziņojums par atbildi uz Ekspertu grupas ziņojumu par 7. pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu pamatprogrammas starpposma novērtējumu, COM(2011) 52 galīgā redakcija, 2.5. iedaļa.

⁴¹ ERP, 2016. gada pārskats, 3.2. pielikums, 131. lpp.

⁴² Iekšējās revīzijas dienests (2017. g.).

Eiropas Parlaments, piemēram, pauda bažas par ierosināto vienoto atmaksas likmi un obligātu vienotu netiešo izmaksu likmi⁴³⁴⁴, pretēji mūsu atzinumam⁴⁵.

21. Līdzīgi, Padome⁴⁶ ierosināja pētnieku papildu atalgojuma jēdzienu ("prēmijas") un atkārtoti izveidoja programmas komitejas konkrētu projektu atlasei, un tas varētu pagarināt dotācijas piešķiršanas termiņu.

22. Turklāt mēs uzskatām, ka laikposms starp pamatprogrammas galveno tiesību aktu pieņemšanu un tās faktisko sākšanu ir pārāk ierobežots⁴⁷, kaut gan attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" Komisija iesniedza priekšlikumus likumdevējiem divus gadus iepriekš. Tas nozīmē, ka rūpīgi sagatavot programmas īstenošanu ir grūts uzdevums.

FINANSĒŠANAS MODELIS

Pāreja no Sestās pamatprogrammas uz Septīto pamatprogrammu un pamatprogrammu "Apvārsnis 2020"

23. Savā atzinumā par pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" (2012. g.) mēs konstatējam, ka jaunais izmaksu finansēšanas modelis ir "būtiski vienkāršots"⁴⁸. Tomēr liela daļa no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" joprojām ir balstīta uz radušos izdevumu atmaksāšanu. Vienkāršotu izmaksu iespējas, piemēram, vienotas likmes finansējums un vienības izmaksu standarta shēmas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" tiek izmantotas attiecībā uz ievērojamu budžeta daļu, turpretī tādas maksājumtiesību shēmas kā balvas un vienreizējais

---

⁴³ Eiropas Komisija, COM(2013) 98 final, 26.2.2013., 27. un 6.–7. lpp.

⁴⁴ Īpašais ziņojums Nr. 1/2004 par netiešo darbību pārvaldību pētniecības un tehnoloģiju izstrādes jomā saskaņā ar Piekto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (1998. līdz 2002. gads) kopā ar Komisijas atbildēm, kopsavilkuma IV punkts (OV C 99, 23.4.2004., 1. lpp.).

⁴⁵ Palātas Atzinums Nr. 6/2012, 19.7.2012., 16. punkts.

⁴⁶ Eiropas Komisija, COM(2013) 98 final, 26.2.2013., 7.–8. lpp.

⁴⁷ Piemēram, daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gada plānošanas periodam pieņēma 2013. gada 2. decembrī, Komisijas priekšlikumus tiesību aktiem pieņēma 2011. gada 30. novembrī un tiesību aktus pieņēma 2013. gada decembrī.

⁴⁸ Palātas Atzinums Nr. 6/2012, 16.–19. punkts.

finansējums projektiem – tikai nelielu daļu. Balvas izmantošana ir atspoguļota **2. tabulā**, bet izmaksu modeļu attīstības tendences dažādās pamatprogrammās – **3. attēlā**. Pārskatā par 2016. gadu⁴⁹ mēs konstatējam, ka attiecībā uz kopējo budžetu maksājumtiesību shēmās ir mazāka kļūdu iespēja nekā gadījumos, kad atlīdzina faktiskās izmaksas (kā tas ir, piemēram, attiecībā uz personāla izmaksām⁵⁰). Maksājumtiesību gadījumā atbalsta saņēmēji saņem maksājumu, ja viņi atbilst noteiktiem nosacījumiem.

2. tabula. Balvu izmantošana ES pētniecības un inovāciju programmās ir bijusi ierobežota

	Plānošanas periods		
	2000.–2006. g. ¹	2007.–2013. g. ²	2014.–2020. g.
Balvas	Netika izmantotas	Zem 0,1 %	0,11 % no kopējā budžeta

¹ Sestajā pamatprogrammā balvas nebija paredzētas.

² Septītajā pamatprogrammā tika finansēts pavisam neliels atzinības balvu skaits (piemēram, *DESCARTES* godalga) un ierobežots skaits izmēģinājuma pasākumu saistībā ar veicināšanas balvām Veselības programmā, kā arī “Inovācijas godalga sievietēm” minētās pamatprogrammas beigu posmā.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas sniegtajiem datiem, kas atjaunināti 2018. gada janvārī.

3. attēls. Izmaksu modeļu attīstības tendences pamatprogrammās

Avots: ERP.

⁴⁹ ERP, 2016. gada pārskats, 1.4. izcēlums, 1.10. un 1.38. punkts.

⁵⁰ ERP, 2016. gada pārskats, 5.9. punkts.

Vienreizēja finansējuma izmantošana projektiem

24. Projekta vienreizējs finansējums nozīmē, ka tiks izmaksāta vienreizēja summa, kad būs pabeigtas iepriekš noteiktas darbības un/vai būs sasniegti tiešie rezultāti. Ja projektu finansē, izmantojot šo metodi, ES finansējuma saņēmējiem nav pienākuma ziņot par izmaksām un nav jāveic *ex post* revīzija. Tā sniedz iespēju vienkāršot izmaksu atlīdzināšanu. Komisija izmēģina divas jaunas shēmas pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”. Pirmkārt, vienreizēju maksājumu var piešķirt projektam kopumā, un summu nosaka uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus. Otrkārt, vienreizējā maksājuma summu var aprēķināt, pamatojoties uz izmaksu aplēsēm, ko saņēmējs iesniedzis projekta priekšlikumā. Saskaņā ar šīm shēmām atbalsta saņēmēji saņems vienreizēju maksājumu, ja ir pietiekama pārliecība par to, ka viņi ir izpildījuši darbības atbilstoši aprakstam projekta plānā.

25. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, ko ik gadus veicam ticamības deklarācijas vajadzībām, esam analizējuši projekta vienreizēja finansējuma shēmas izveidi pētniecības jomā un uzskatām:

- shēma varētu kalpot kā finansēšanas modelis, kura relatīvā vienkāršība varētu veicināt īpaši jauno pētnieku, MVU un jaunu dalībnieku iesaistīšanos pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”;
- taču iespējams, ka to būtu grūtāk ieviest, jo tad ir jāmaina mentalitāte pētniecības aprindās, kuras gadu desmitiem bija pieradušas strādāt ar izmaksu atlīdzināšanas shēmām. Turklāt Komisijai būtu jāmaina pieeja projektu atlasei, izskatīšanai, uzraudzībai un novērtēšanai.

26. Komisija apsver iespēju plašāk izmantot vienkāršoto izmaksu iespējas, piemēram, projekta vienreizēju finansējumu. Līdz šim to īstenot bija grūti, tāpēc ka trūka atbilstīgas informācijas par darbības rezultātiem un kritērijiem, jo pētniecības rezultātus un ietekmi pēc būtības ir grūti prognozēt un novērtēt. Tie bieži vien nav lineāri⁵¹ un ir konstatējami ilgi pēc

---

⁵¹ ERP, 2015. gada pārskats, 3.24. punkts.

tam, kad tika piešķirts finansējums⁵². Tomēr informācija par darbības rezultātiem un kritērijiem ir svarīga, lai nodrošinātu finansēto pētniecības projektu ES pievienoto vērtību un lai sasniegtu tādas rīcībpolitikas mērķus kā, piemēram, izcilība, rezultātu izplatīšana un sadarbība ar rūpniecības nozari.

Saņēmēju grāmatvedības prakses akceptēšana⁵³

27. Saņēmējiem var būt savas grāmatvedības sistēmas un prakses, kas ir izveidotas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un starptautiskajiem grāmatvedības standartiem (SGS). Šādi tiesību akti un standarti var atstāt zināmu rīcības brīvību attiecībā uz saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķinu metodēm. Tādējādi pastāv risks, ka saņēmēju izmantotās metodes izmaksu posteņu aprēķināšanai un klasificēšanai var neatbilst izmaksu atbilstības kritērijiem, kas noteikti ES Finanšu regulā un noteikumos par līdzdalību pētniecības un inovācijas programmā, kaut gan šīs metodes ir atzinuši, piemēram, valsts finansētāji. Rezultātā dažiem dalībniekiem nākas ieguldīt īpašos grāmatvedības rīkos, lai pamatotu konkrētus izmaksu posteņus saistībā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” finansējumu, bet tas netiek prasīts attiecībā uz citiem valstī saņemtajiem līdzekļiem.

28. Atbalsta saņēmēju ierastās grāmatvedības prakses izmantošana revīzijas vajadzībām samazina viņu izmaksas. Šajā kontekstā pamatprogramma “Apvārsnis 2020” pieļauj līdz zināmai robežai izmantot saņēmēju ierasto grāmatvedības praksi⁵⁴. Tomēr Komisija ir piesardzīga un pilnībā neakceptē saņēmēju grāmatvedības prakses, jo tas traucētu piemērot vienotus noteikumus saņēmējiem visās dalībvalstīs. Turklāt valsts kontroles un revīzijas

---

⁵² ERP, 2015. gada pārskats, 3.31. punkts.

⁵³ Eiropas Parlaments, Komiteju priekšsēdētāju konference, 2017. gada 21. marta vēstule par Revīzijas palātas 2018. gada darba programmu, 4. lpp. Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja (ITRE komiteja) ierosināja izvērtēt “valstu grāmatvedības sistēmas [...] vienkāršošanas nolūkā”.

⁵⁴ Komisijas 2011. gada 24. janvāra Lēmums par trim pasākumiem, lai vienkāršotu Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 1982/2006/EK un Padomes Lēmuma Nr. 970/2006/Euratom īstenošanu, un ar ko groza Lēmumu C(2007) 1509 un C(2007) 1625.

sistēmas parasti nepārbauda izmaksas, kas radušās tieši pārvaldītos ES projektos. Tas ir šķērslis, kas Komisiju attur no savstarpējas paļaušanās uz dalībvalstu revīzijām.

Kļūdu īpatsvara dinamika

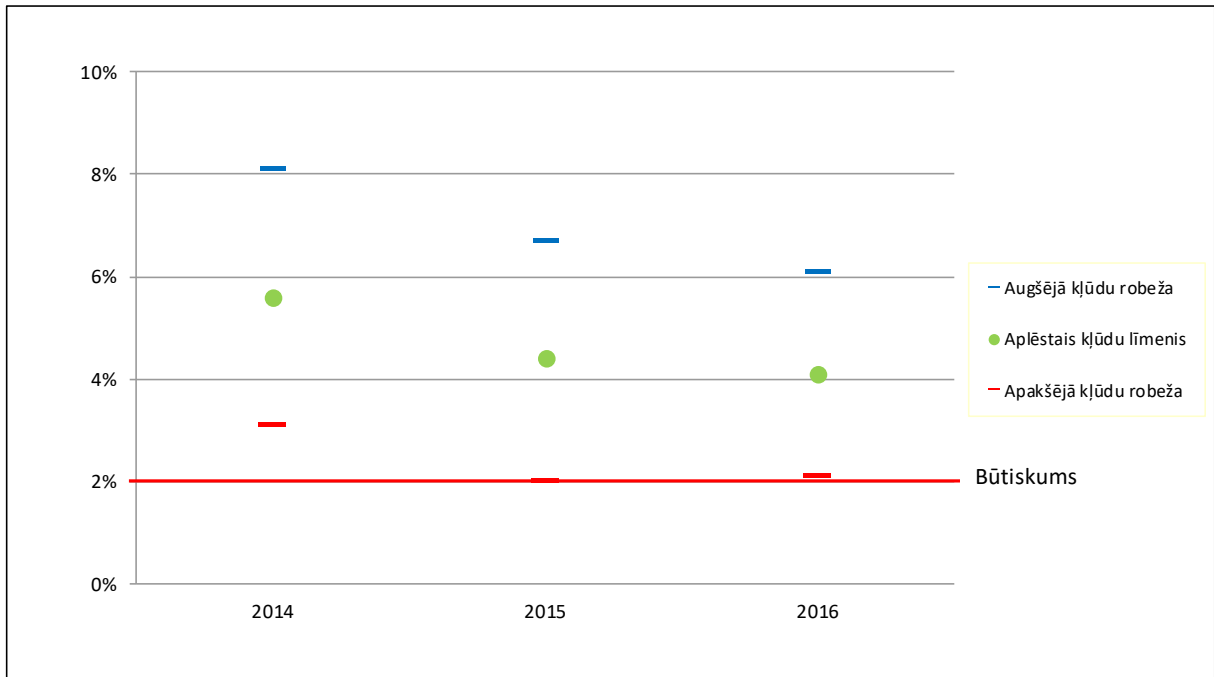
29. 2016. gada pārskata nodaļā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” mēs konstatējām kļūdu īpatsvara kritumu (no 5,6 % 2014. gadā līdz 4,4 % 2015. gadā un 4,1 % 2016. gadā) (**4. attēls**). Tomēr šis samazinājums sniedz tikai ierobežotu informāciju par pāreju no Septītās pamatprogrammas uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”, jo:

- pētniecības un inovācijas izdevumi veido tikai 59 % no visiem izdevumiem kategorijā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai”⁵⁵;
- no 92 revidētajiem 2016. gada darījumiem pētniecības un inovācijas jomā 79 attiecās uz Septīto pamatprogrammu un tikai 13 – uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”; no 2015. gada darījumiem mūsu izlasē bija iekļauts tikai viens pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darījums;
- mēs ziņojam par rezultātiem saistībā ar pareizību ik gadu, taču pētniecības programmas reizēm tiek pabeigtas pēc vairākiem gadiem; saņēmēji un Komisija var veikt korekcijas visa perioda laikā un tad, kad tiek veikts galīgais maksājums;
- kļūdu īpatsvars ir balstīts uz tām kļūdām, ko mēs esam varējuši izteikt skaitļos. Var būt citi apsvērumi, piemēram, sistēmas nepilnības vai nespēja izpildīt dokumentācijai izvirzītās prasības, kas tieši neietekmē mūsu pārbaudīto darījumu pareizību. Šie apsvērumi ir ņemti vērā mūsu formulētajā ticamības deklarācijā, taču tie pēc būtības netiek iekļauti kļūdu īpatsvara aprēķinā.

---

⁵⁵ ERP, 2016. gada pārskats, 5.1. izcēlums.

4. attēls. Aplēstais kļūdu līmenis (%) kategorijā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” (2014.–2016. g.)

Avots: ERP.

30. Palāta konstatēja, ka Septītajā pamatprogrammā lielākā daļa kļūdu radās attiecināmības noteikumu nepareizas piemērošanas dēļ, tāpēc vienkāršošana varētu būt veids, kā samazināt kļūdas⁵⁶. Lai gan mūsu rīcībā esošā informācija par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” īstenošanu ir ierobežota⁵⁷, jo esam pārbaudījuši nedaudz darījumu, ir pazīmes, kas liecina par pārkāpumu risku saņēmēju izmaksu deklarācijās, īpaši attiecībā uz personāla izmaksām. 2016. gadā četros no trīspadsmit “Apvārsnis 2020” pārbaudītajiem darījumiem bija kļūdas. Trīs bija saistīti ar nepareizi deklarētām personāla izmaksām, lai gan bija ieviestas vienkāršotas izmaksu iespējas un ne tik stingras prasības attiecībā uz darba laika uzskaites tabulām (**3. tabula**). Turklāt mēs konstatējam risku, ka saņēmēji var nepareizi interpretēt

⁵⁶ ERP, 2016. gada pārskats, 1.10. punkts. Konkrētus piemērus sk. 5.2. pielikumā “Pārskats par kļūdām, kuru ietekme ir vismaz 20 %” kategorijā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” (ERP, 2016. gada pārskats).

⁵⁷ Mēs sagaidām, ka vairāk nekā puse no izlasē iekļautajiem darījumiem, ko pārbaudīsim 2018. gada pārskata vajadzībām, attieksies uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”.

noteikumus, īpaši tie, kuri mazāk pārzina noteikumus, piemēram, MVU un pirmreizējie dalībnieki⁵⁸.

3. tabula. Septītā pamatprogramma / pamatprogramma “Apvārsnis 2020” 2016. gada pārskatā

Ar pētniecību saistīto darījumu skaita sadalījums 2016. gada pārskatā						
	7. PP		“Apvārsnis 2020”		Kopā	
	Skaitis	%	Skaitis	%	Skaitis	%
Pārbaudītie darījumi	79	100 %	13	100 %	92	100 %
No tiem – darījumi, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, kas saistītas ar neattiecināmiem izdevumiem	33	41 %	4	30 %	37	40 %
No tiem – kļūdas neattiecināmu personāla izmaksu dēļ	18	23 %	3	23 %	21	23 %

Avots: ERP.

LĪZDĀLĪBA UN IZCILĪBA

Pieteikšanās, panākumu un līdzdalības līmenis

31. Pieteikšanās līmenis atspoguļo pieteikumu skaitu, ko iesniegusi katra dalībvalsts vai konkrēta saņēmēju kopa. Panākumu līmenis norāda, cik pieteikumi saņēmuši finansējumu salīdzinājumā ar kopējo iesniegto pieteikumu skaitu no katras dalībvalsts vai katras saņēmēju kopas. Līdzdalības līmenis izsaka faktisko finansējumu, ko saņēmusi katra dalībvalsts vai katra saņēmēju kopa. Izcilība ir augstākais princips pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”, un tas nozīmē, ka konkursa kārtībā tiek atlasīti tikai labākie projekti.

Ģeogrāfiskā nevienmērība

32. Attiecībā uz pieteikšanās līmeni Komisijas dati liecina, ka ES-15 dalībvalstis, izņemot Luksemburgu, ir iesniegušas vairāk pieteikumu pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”

---

⁵⁸ ERP, 2016. gada pārskats, 5.5. punkts.

pirmajos trīs gados (2014.–2016. g.) nekā ES-13 dalībvalstīs⁵⁹. Tomēr dažās ES-13 dalībvalstīs pieteikšanās līmenis bija augstāks nekā ES-15 dalībvalstīs, ja salīdzina pieteikumu skaitu ar pētniecībā nodarbināto cilvēku skaitu konkrētajā dalībvalstī⁶⁰.

33. Saskaņā ar Komisijas datiem panākumu līmenis saistībā ar pieteikumiem pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” finansējumam svārstās no 9 % līdz 18 % atkarībā no dalībvalsts⁶¹. Desmit no ES-15 dalībvalstīm pirmajos trīs pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” gados sekmīgo pieteikumu līmenis pārsniedz vidējo rādītāju (14,8 %). Kā redzams **4. tabulā**, kaut gan vidējais panākumu līmenis katrā dalībvalstī nesējās pamatprogrammās ir samazinājies, joprojām vērojama atšķirība starp ES-15 un ES-13 dalībvalstīm.

4.tabula. ES-13 dalībvalstīs pieteikumu panākumu līmenis ir zemāks^a nekā ES-15 dalībvalstīs⁶²

	Valstu grupa	
	ES-15	ES-13
<i>Sestā pamatprogramma</i>	25 %	20 %
<i>Septītā pamatprogramma</i>	22 %	18 %
<i>“Apvārsnis 2020”</i>	15 %	11,9 %

^a Attiecībā uz pieteikumu skaitu.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas sniegtajiem datiem, kas atjaunināti 2018. gada februārī.

34. Līdzdalības līmeņa aprēķins ir atkarīgs no pieteikumu līmeņa un panākumu līmeņa. Komisijas rīcībā esošie dati liecina, ka ES-15 dalībvalstīs saņem aptuveni 87,8 % no kopējā pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” finansējuma pirmajos trīs programmas darbības gados

⁵⁹ Eiropas Komisija, “Pamatprogramma “Apvārsnis 2020” darbojas ar pilnu jaudu. Svarīgākie fakti un skaitļi pēc trim gadiem par 2014.–2016. g.”, 12. lpp.

⁶⁰ *Idem*, 13. lpp.

⁶¹ *Idem*, 20. lpp.

⁶² ES-13 nozīmē valstis, kuras ir pievienojušās ES kopš 2004. gada: Bulgārija, Horvātija, Kipra, Čehijas Republika, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Rumānija, Slovākija un Slovēnija. ES-15 valstis ir Austrija, Beļģija, Dānija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Spānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste.

(2014.–2016. g.), izņemot Luksemburgu un Portugāli, kuras saņem vismazāk (attiecīgi 0,3 % un 1,6 %), salīdzinājumā ar apmēram 4,9 %, kas piešķirti visām ES-13 dalībvalstīm⁶³. Atlikusī finansējuma daļa paredzēta valstīm ārpus ES-28⁶⁴. Tomēr dažās ES-13 dalībvalstīs līdzdalības līmenis ir augstāks nekā ES-15 dalībvalstīs, ja salīdzina finansējuma apjomu ar pētniecībā nodarbināto cilvēku skaitu konkrētajā dalībvalstī⁶⁵. Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējumā⁶⁶ norādīts, ka katrai dalībvalstij piešķirtais finansējums nav proporcionāls tās iedzīvotāju skaitam vai IKP.

Atšķirības starp saņēmēju kopām

35. Attiecībā uz atbalsta saņēmēju kopām publiskā sektora struktūras iesniedza aptuveni 60 % no kopējā pieteikumu skaita pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”, turpretim uzņēmumi – aptuveni 36 % no kopskaita⁶⁷. Attiecībā uz panākumu līmeni uzņēmumu sekmes ir līdzīgas izglītības iestāžu sekmēm (13,5 %), kas ir zemākas nekā vidējais panākumu līmenis visām saņēmēju kopām (14,8 %)⁶⁸. Kopumā pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” pirmo trīs gadu laikā uzņēmumi saņem 27 % no finansējuma, bet publiskā sektora struktūras – aptuveni 69 %⁶⁹. Atlikusī finansējuma daļa tiek piešķirta citām struktūrām (kas nav ne publiskā sektora struktūras, ne uzņēmumi)⁷⁰.

---

⁶³ Eiropas Komisija, “Pamatprogramma “Apvārsnis 2020” darbojas ar pilnu jaudu. Svarīgākie fakti un skaitļi pēc trim gadiem par 2014.–2016. g.”, 28. lpp.

⁶⁴ *Idem*, 26. lpp.

⁶⁵ *Idem*, 29. lpp.

⁶⁶ Septītās pamatprogrammas starpposma vērtējums, ekspertu grupas nobeiguma ziņojums, 2010. gada 12. novembris, 5.3. sadaļa.

⁶⁷ Eiropas Komisija, “Pamatprogramma “Apvārsnis 2020” darbojas ar pilnu jaudu. Svarīgākie fakti un skaitļi pēc trim gadiem par 2014.–2016. g.”, 11. lpp.

⁶⁸ *Idem*, 19. lpp.

⁶⁹ *Idem*, 24. lpp.

⁷⁰ *Idem*, 24. lpp.

Dalībnieku loka paplašināšanas darbības un izcilības zīmogs

36. Atlasīta dalībvalstu grupa (t. i., ES-13 dalībvalstis, kā arī Luksemburga un Portugāle) un asociētās kaimiņvalstis ir attiecināmas Komisijas rīkotajām dalībnieku loka paplašināšanas darbībām. Šo darbību mērķis ir novērst cēloņus, kuru dēļ minēto dalībvalstu līdzdalība pamatprogrammā „Apvārsnis 2020” ir zema, un tās veic, lai sniegtu papildu atbalstu rīcībpolitikas izstrādē, iestāžu un spēju veidošanā, saziņas un sadarbības tīklu veidošanas uzlabošanā, kā arī vajadzīgo strukturālo reformu sekmēšanā. Līdz šim paplašināšanas darbības bija paredzētas galvenokārt publiskā sektora pētniecības un izglītības struktūrām izvēlētajās valstīs, savukārt privāti uzņēmumi, tostarp MVU un pirmreizējie dalībnieki, tajās netika tieši ietverti.

37. Izcilības zīmogs ir augstas kvalitātes marķējums, ko piešķir projektu priekšlikumiem, kuri atbilst atlases kritērijiem, bet kuriem nepiešķir finansējumu budžeta ierobežojumu dēļ. Līdz šim būtu nepieciešami papildu 66,3 miljardi EUR, lai finansētu visus priekšlikumus, ko uzskatīja par “izcilēm”⁷¹. MVU instrumentu saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” izraudzījās kā pirmo, ar kura palīdzību īstenos izcilības zīmoga iniciatīvu, kuras mērķis ir sekmēt MVU iesniegtos finansējumu nesaņēmušos labos priekšlikumus, lai tie varētu piekļūt finansējumam no alternatīviem avotiem, piemēram, Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, kurus pārvalda valsts iestādes. Saskaņā ar Komisijas sniegtajiem datiem MVU instrumenta projektu priekšlikumiem, ko nevarēja finansēt saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”, tika piešķirts 8 781 izcilības zīmoga sertifikāts.

IEGULDĪJUMS PĒTNIECĪBAS JOMAS VIENKĀRŠOŠANĀ PĒC PAMATPROGRAMMAS

“APVĀRSNIS 2020”

Kur varam noteikt vienkāršošanu?

38. Praktiķi uzskata, ka salīdzinājumā ar iepriekšējām pētniecības programmām pamatprogramma “Apvārsnis 2020” ir līdz šim labākā ES pētniecības un inovācijas

---

⁷¹ Eiropas Komisija, pamatprogrammas uzraudzība
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/index.cfm?pg=monitoring>.

programma⁷². Dažādi iesaistītie dalībnieki novērtē Komisijas ievērojamus centienus vienkāršot un mudina turpināt vienkāršošanu^{73 74 75 76 77}.

39. Mūsu analīze ir apzinājusi jomas, kurās vērojami nozīmīgi vienkāršošanas centieni:

- ir uzlabota piekļuve galvenajiem tiesību aktiem, pateicoties tādu saskarņu izveidei kā dotācijas nolīguma paraugs, darba programma un dalībnieku portāls (**12.–16. punkts**);
- ir izveidots Kopējais atbalsta centrs (KAC) un definēta tā loma vienkāršošanas procesā, tāpēc Komisija tam uzticēja koordinēt vienotās elektroniskas dotāciju vadības sistēmas izvēšanu visā Komisijā⁷⁸ (**18.–19. punkts**);

---

⁷² Otrā konference par "Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbības rezultātiem un turpmāku vienkāršošanu", 2017. gada 28. februāris
<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=events&eventcode=21CCBCEC-AF19-3ABA-EA2990E929F25BAC>.

⁷³ EK, pārdomu dokuments par ES finanšu nākotni, COM(2017) 358, 28.6.2017., 4.2.3. punkts.

⁷⁴ Piemēram, Eiropas universitāšu asociācija (EUA), "From Vision to Action: What EUA proposes for the Next Framework Programme for Research and Innovation (FP9)" [No redzējuma uz rīcību: ko EUA ierosina nākamai pētniecības un inovācijas pamatprogrammai (9. PP)]. Un EK, "Report on the Horizon 2020 simplification survey" [Ziņojums par pētījumu saistībā ar pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" vienkāršošanu], 28. lpp.

⁷⁵ EP, Rezolūcija par 2015. gada budžeta izpildes apstiprināšanu (43. punkts). P8_TA(2017/0143), 2017. gada 27. aprīlis, 23., 24., 41. un 50. lpp., 34., 43., 161. un 214. punkts. Un EP, Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja, Ziņojums par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošanas novērtējumu, ņemot vērā tās starpposma novērtējumu un priekšlikumu 9. pamatprogrammai (2016/2147(INI)). 7., 19. un 30. lpp., 49. punkts un D1 ierosinājums. Un EP, Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, "Horizon 2020 EU framework programme for research and innovation, European Implementation Assessment" [ES pētniecības un inovācijas pamatprogramma "Apvārsnis 2020", Eiropas Īstenošanas novērtējums), 2017. gada februāris (PE 598.599).

⁷⁶ Padomes leteikums par apstiprinājumu, ko sniedz Komisijai par Eiropas Savienības 2016. finanšu gada vispārējā budžeta izpildi, 5940/18 ADD1 (12. lpp.), 5. nodaļa "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai", 12. lpp.

⁷⁷ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) atzinums "Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" vidusposma novērtēšana", (INT/792), 5.1. un 5.4. punkts.

⁷⁸ Komisijas korporatīvās vadības padomes sanāksmes secinājumi par turpmāku darbību, 26.10.2016.

- vienkāršotu izmaksu iespējas, piemēram, projekta vienreizējs finansējums (**24.–26. punkts**);
- lielāka elastība attiecībā uz ziņošanu par izmaksām, piemēram, daļēji akceptējot saņēmēja ierasto izmaksu uzskaites praksi (**27.–28. punkts**).

40. Tomēr, ņemot vērā šajā informatīvajā apskatā aprakstītās objektīvās dilemmas, vienkāršošana joprojām sagādā grūtības šādu apsvērumu dēļ:

- dalībniekiem ir grūti saprast galvenos tiesību aktus, īpaši tiem, kuri mazāk pārzina noteikumus, piemēram, MVU (**11.–16. un 30. punkts**);
- vienkāršu finansēšanas iespēju ieviešana joprojām sagādā grūtības saņēmējiem (piemēram, nepieciešamība pielāgot savu izmaksu uzskaites praksi), un arī revidentiem ir grūti viņus pārbaudīt (piemēram, trūkst revīzijas pierādījumu); turklāt vēl arvien trūkst pārlicinošu pierādījumu, kas pamato saikni starp vienkāršošanas centieniem un skaitļos izsakāmu kļūdu īpatsvaru (**27.–30. punkts** un **3. un 4. izcēlums**);
- vairākās pētniecības programmās pēc kārtas ir krities pieteikumu panākumu līmenis; ES-13 dalībvalstu rādītāji atpaliek no ES-15 dalībvalstu rādītājiem (**33. punkts** un **4. tabula**);

41. Augsta līmeņa grupa pētniecības programmu jautājumos norāda⁷⁹, ka “pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” ir panākta ievērojama vienkāršošana” un iesaka “turpināt vienkāršošanu”⁸⁰. Mūsu revīzijas pieredze attiecībā uz vienkāršošanu liecina, ka ir jāturpina samazināt saņēmēju administratīvais slogs, jāsaskaņo noteikumi ar viņu ierasto praksi, ko atzinuši valsts finansētāji, jāoptimizē Komisijas pārvaldības process un pamatotos gadījumos kontroles pasākumi vairāk jāorientē uz riska novērtējumu⁸¹. Turklāt, lai

---

⁷⁹ Neatkarīga Augsta līmeņa grupa jautājumos par ES pētniecības un inovācijas programmu ietekmes maksimālu palielināšanu ir publicējusi ziņojumu *LAP-FAB-APP* (2017. gada jūlijs).

⁸⁰ *LAP-FAB-APP*, “Ieguldīt Eiropas nākotnē, kādu to vēlamies”, Eiropas Komisija, ĢD RTD, 2017. gada jūlijs, 18. un 6. lpp. (7. ieteikums).

⁸¹ ERP īpašais ziņojums Nr. 2/2013.

samazinātu juridisko nenoteiktību, mēs iesakām vairāk ņemt vērā tādas vienkāršotu izmaksu iespējas kā vienības izmaksas, vienreizēji maksājumi, vienotas likmes finansējums un balvas⁸².

Vienkāršošanas priekšlikumi laikposmam pēc pamatprogrammas "Apvārsnis 2020"

42. Palātas veiktā analīze liecina, ka jāpievērš uzmanība turpmāk uzskaitītajām jomām, ņemot vērā Palātas iepriekšējos īpašos ziņojumus un atzinumus.

1. priekšlikums (stabilitāte un pārmaiņas). Jāparedz pietiekami daudz laika starp tiesību aktu pieņemšanu un īstenošanu⁸³⁸⁴

- Attiecīgajiem dalībniekiem, proti, Komisijai un saņēmējiem ir nepieciešams pietiekami daudz laika, lai pielāgotos jaunajam tiesiskajam regulējumam, balstoties uz labas pārvaldības principiem (**4., 11. un 20.–22. punkts**).

---

⁸² ERP, 2016. gada pārskats, 5.31. punkts.

⁸³ Īpašais ziņojums Nr. 2/2017 "Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada partnerības nolīgumiem un programmām kohēzijas politikas jomā: izdevumi tiek mērķtiecīgāk virzīti uz stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātēm, bet darbības rezultātu novērtēšana kļūst aizvien sarežģītāka", kopsavilkuma X punkts, 3. attēls, 36. un 37. punkts, 138. un 139. punkts, 1. ieteikums.

⁸⁴ Īpašais ziņojums Nr. 1/2004 par netiešo darbību pārvaldību pētniecības un tehnoloģiju izstrādes jomā saskaņā ar Piekto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (1998. līdz 2002. gads) kopā ar Komisijas atbildēm, kopsavilkuma IV punkts (OV C 99, 1. lpp.).

2. priekšlikums (pārskatatbildība un līdzatbildība). Jāapsver iespēja izmantot tādas vienkāršotu izmaksu iespējas kā projekta vienreizējs finansējums un balvas⁸⁵⁸⁶⁸⁷

- Jāapsver iespēja plašāk izmantot vienkāršotas izmaksu iespējas, lai veicinātu visu veidu saņēmēju kopu plašāku līdzdalību (piemēram, MVU un jaunpieņacēji), pamatojoties uz piemērotākiem darbības rezultātu kritērijiem (**5. un 24.–26. punkts**).

3. priekšlikums (juridiskā noteiktība un rīcības brīvība). Jāizskaidro, ka pamatnostādnes lietojamas kā nesaistoši noteikumi⁸⁸

- Saskaņā, piemēram, pamatnostādņu, izmantošana kā tiesiskā regulējuma papildinājums nedrīkst ierobežot rīcības brīvību attiecībā uz ierasto praksi (**6. un 7. punkts un 11.–16. punkts**).

4. priekšlikums (saņēmēju intereses un Savienības intereses). Vēl vairāk jāaskaņo programmas noteikumi ar atbalsta saņēmēju grāmatvedības praksi⁸⁹

- Jāveicina saņēmēju grāmatvedības prakses akceptēšana saskaņā ar jauno Finanšu regulu, un pamatotos gadījumos jābalstās uz citu iestāžu darbu, piemēram, sertifikāciju, ko veikušas valsts kompetentās iestādes (**8., 27. un 28 punkts**).

---

⁸⁵ 2016. gada pārskats, 5.31. punkts (1. ieteikums).

⁸⁶ Īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, 5. ieteikums.

⁸⁷ Palātas Atzinums Nr. 6/2012 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, kurā izklāstīti dalības un pētījumu rezultātu izplatīšanas noteikumi attiecībā uz pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārnis 2020” (2014.–2020. gads), kopsavilkuma XI punkts (balvas) un 36. punkts.

⁸⁸ Īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, kopsavilkuma III punkts, 26., 31. un 34. punkts.

⁸⁹ Īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, kopsavilkuma VI punkta a) apakšpunkts, 21. un 22. punkts un 1. ieteikums.

5. priekšlikums (reģionālā izplatība un izcilība). Jāsaskata apstiprināti un labi pētniecības priekšlikumi, kas iesniegti saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” citās Eiropas un valsts programmās, un šim nolūkam jāizmanto pienācīgs koordinācijas mehānisms⁹⁰⁹¹⁹²

- Citās ES politikas jomās, piemēram, kohēzijas jomā, novērtējot un atlasot projektus, ir jāsaskata labi pētniecības projekti, kas atbilst pamatprogrammai “Apvārsnis 2020”, lai izvairītos no nevajadzīgas darba dublēšanās starp Komisijas dienestiem, – šim nolūkam var piemērot viena kontaktpunkta pieeju – un jānodrošina, lai ES līdzekļu piešķiršanas process kopumā būtu lietderīgs (**9., 33., 35. un 37. punkts**).

---

⁹⁰ Īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, kopsavilkuma VI punkta b) un c) apakšpunkts, 5. attēls, 31.–34. punkts un 2., 3. un 4. ieteikums.

⁹¹ Īpašais ziņojums Nr. 2/2010 “Saskaņā ar Sesto pētniecības pamatprogrammu īstenoto projektēšanas pētījumu un jaunu infrastruktūru izveides atbalsta shēmu efektivitāte”, 2. ieteikums.

⁹² Atzinums Nr. 6/2012 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, kurā izklāstīti dalības un pētījumu rezultātu izplatīšanas noteikumi attiecībā uz pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads), ievada 2. punkts, kopsavilkuma II punkts un 9. punkts.

I PIELIKUMS**Eiropas Revīzijas palātas darbs saistībā ar ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammām**

- Eiropas Revīzijas palātas 2015. un 2016. gada pārskati un īpašie ziņojumi¹.
- ERP īpašie ziņojumi:
  - Īpašais ziņojums Nr. 4/2016 "Lai Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts panāktu cerēto ietekmi, ir jāmaina veids, kādā tas sniedz rezultātus, un atsevišķi tā koncepcijas elementi"
  - Īpašais ziņojums Nr. 2/2013 "Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu"
  - Īpašais ziņojums Nr. 2/2010 "Saskaņā ar Sesto pētniecības pamatprogrammu īstenoto projektēšanas pētījumu un jaunu infrastruktūru izveides atbalsta shēmu efektivitāte"
  - Īpašais ziņojums Nr. 8/2009 "Vai tika sasniegti Kopienas pētniecības politikas izcilības tīklu un integrēto projektu mērķi?"
  - Īpašais ziņojums Nr. 1/2004 par netiešo darbību pārvaldību pētniecības un tehnoloģiju izstrādes jomā saskaņā ar Piekto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (1998. līdz 2002. gads)
- ERP atzinumi:
  - Atzinums Nr. 6/2012 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, kurā izklāstīti dalības un pētījumu rezultātu izplatīšanas noteikumi attiecībā uz pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" (2014.– 2020. gads)
  - Atzinums Nr. 1/2006 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, kas nosaka uzņēmumu, zinātniskās pētniecības centru un universitāšu dalību Septītajā pamatprogrammā un pētījumu rezultātu izplatīšanu (no 2007. līdz 2013. gadam)

---

¹ <https://www.eca.europa.eu>.

II PIELIKUMS**ERP darbinieku apmeklēto darbsemināru un konferenču saraksts**

1. Darbseminārs “*Experiences from practice with final beneficiaries from European Framework programmes for research and innovation FP7/Horizon 2020*” [Praksē gūtā pieredze ar Eiropas pētniecības un inovācijas pamatprogrammu atbalsta galasaņēmējiem (7. PP/“Apvārsnis 2020”), 2015. gada 9. februāris, Brisele.
2. Simpozījs “*Auditing is listening*” *Audit principles and audit standards: their origins, connections and consequences*, [“Revidēt nozīmē klausīties”, Revīzijas principi un revīzijas standarti – to izcelsme, saistība un sekas], 2015. gada 2. jūlijs, ERP, Luksemburga.
3. Pētniecības, zinātnes un inovācijas komisāra *Carlos Moedas* pārziņā esošā budžeta izpildes apstiprināšana, klātesot *A. Brenninkmeijer*, 2014. gada pārskats, 2015. gada 3. decembris, Brisele.
4. ERP darbseminārs “*Theoretical framework on Legal Uncertainty on Final beneficiaries of EU subsidies*” [Juridiskās nenoteiktības teorētiskais satvars ES subsīdiju galasaņēmējiem], 2016. gada 11. marts, Brisele.
5. Revīzijas palātas Īpašā ziņojuma par *EIT* prezentācija, 2016. gada 21. aprīlis, EP, Brisele.
6. Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja (*ITRE*), viedokļu apmaiņa par Eiropas Revīzijas palātas 2015. gada pārskatu, 2016. gada 10. novembris, Brisele.
7. Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” *ITRE* darba grupa, “*Simplification and Accounting system: flat rate vs. full costs / cooperation with the European Court of Auditors*” [Vienkāršošana un grāmatvedības sistēma: vienota likme salīdzinājumā ar kopējām izmaksām / sadarbība ar Eiropas Revīzijas palātu], 2016. gada 8. decembris, Brisele.
8. Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteja (*CONT*), viedokļu apmaiņa ar pētniecības, zinātnes un inovāciju komisāru *Carlos Moedas*, klātesot atbildīgajam Eiropas Revīzijas palātas loceklim *Alex Brenninkmeijer*, 2015. gada pārskats, 2017. gada 24. janvāris, Brisele.
9. *IDEA-league* (Eiropas piecu vadošo tehnoloģijas universitāšu stratēģiskā aliance), Eiropas Komisijas un Eiropas Revīzijas palātas neformāls dialogs, 2017. gada 28. marts, Brisele.
10. Diskusija ar *IGLO* (Pētniecības un tehnoloģiju attīstības koordinācijas birojs) “*Research funding and ECA’s 2016 Annual Report*” [Pētniecības finansējums un ERP 2016. gada pārskats] 2017. gada 7. jūnijs, Brisele).
11. Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteja (*CONT*), uzklauššana “*From the 7th Framework Programme to Horizon 2020*” [No Septītās pamatprogrammas līdz pamatprogrammai “Apvārsnis 2020”, 2017. gada 21. jūnijs, Brisele.
12. Neformāla ieinteresēto personu sanāksmē par turpmāko pamatprogrammu (9. PP), Eiropas Universitāšu asociācija (*EUA*), 2017. gada 11. oktobris, Brisele.
13. Eiropas Pētniecības un tehnoloģiju organizāciju asociācija (*EARTO*) rīcībpolitikas pasākums “*Towards FP9: Maximising R&I Impact to Ensure Europe’s Position as Global Player*” [Pētniecības un inovāciju ietekmes palielināšana ar mērķi nodrošināt Eiropas kā globālo procesu dalībnieces pozīcijas], 2017. gada 11. oktobris, Brisele.

14. Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komiteja (*CONT*), viedokļu apmaiņa ar pētniecības, zinātnes un inovāciju komisāru *Carlos Moedas*, klātesot atbildīgajam Eiropas Revīzijas palātas loceklim *Alex Brenninkmeijer*, 2016. gada pārskats, 2017. gada 19. oktobris, Brisele.
15. Ieinteresēto personu darbseminārs par turpmāku pētniecības un inovāciju pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošanu, 2017. gada 20. oktobris, Brisele.
16. Kopējā atbalsta centra (KAC) direktora (ĢD *RTD*) vizīte Eiropas Revīzijas palātā, 2017. gada 15. novembris, Luksemburga.

Pārskats par būtisku vienkāršošanu, kas ieviesta kopš 5. pamatprogrammas¹**5. PP–6. PP**

- Elektroniskā priekšlikumu iesniegšanas pakalpojuma (*EPSS*) ieviešana priekšlikumu iesniegšanai un elektronisku rīku attīstība
- Revīzijas apliecinājumu ieviešana
- Kolektīvas finansiālas atbildības noteikšana projekta partneriem
- Rīcības plāna par racionalizāciju un paātrināšanu pieņemšana, šā plāna galvenie darbības virzieni: samazināt laiku līdz līguma parakstīšanai, padarīt skaidrākus noteikumus, uzlabot informāciju, uzlabot iekšējo pārvaldi

6. PP–7. PP

- Tiesiskā regulējuma precizēšana, kad vispārēja līguma vietā tika apstiprināts vispārējs dotācijas nolīgums
- Informācijas sniegšanas sloga samazināšana, palielinot standarta pārskata periodu projektiem (18, nevis 12 mēneši)
- Projektu priekšlikumu iesniegšana divos posmos kļūst par vispārpieņemtu praksi

Finansēšanas modelis

- “Papildu izmaksu” modeļa atcelšana (saskaņā ar šo modeli universitātes nevarēja deklarēt pastāvīgo darbinieku personāla izmaksas)
- “Vienkāršotās metodes” pieņemšana netiešo izmaksu aprēķināšanai saņēmējiem, kuriem nav pilnīgas izmaksu uzskaites sistēmas
- Vienreizējs maksājums starptautiskās sadarbības partnervalstīm (*ICPC*)

Revīzija un kontrole

- *Ex ante* apstiprināšanas ieviešana vidējo personāla izmaksu aprēķina metodei
- Revīzijas apliecinājumu sistēmas uzlabojumi (saskaņotas procedūras revidentiem, kas sniedz apliecinājumus, un atzinuma par finanšu pārskatiem ieviešana)

---

¹ ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem (2018. gada februāris).

- Līdz ar minimālās robežvērtības (375 000 EUR) ieviešanu attiecībā uz atzinumu par finanšu pārskatiem ievērojami sarūk to skaits
- Pamatnostādņu pieņemšana attiecībā uz pieteikumu iesniedzēju finansiālās dzīvotspējas pārbaudi nodrošina vienlīdzīgu attieksmi un lielāku juridisko noteiktību. Vienotas reģistrācijas sistēmas izveide, kas dalībniekiem ļauj iesniegt juridisko, administratīvo un finanšu pamatinformāciju tikai vienreiz. Šo uzdevumu deleģēja Pētniecības izpildaģentūrai
- Garantiju fonda izveide, kas ļāva reformēt *ex ante* pārbaūžu sistēmu un atcelt banku finanšu garantijas
- Trīs pasākumu pieņemšana, kuri vienkāršo ES Septītās pamatprogrammas pētniecības dotāciju pārvaldību (vidējās personāla izmaksas, vienota likme MVU īpašniekiem, Pētījumu atļaušanas komitejas izveide) (C(2011) 174 galīgā redakcija, 24.1.2011.; publicēts dalībnieku portālā)
- Līdzekļu atgūšanas procesa vienkāršošana, skaidrojums par to nodokļu un nodevu atbilstību, kas saistīti ar atlīdzību (C(1720), 12.12.2009., publicēts dalībnieku portālā)
- Komisijas Lēmums par to, kā izmantojamas vienotas likmes, lai segtu uzturēšanās izdevumus, kas radušies saņēmējiem to ceļojumu laikā, kurus veic netiešām darbībām piešķirtu dotāciju ietvaros, ja dotācijas piešķirtas saskaņā ar Eiropas Kopienas Septīto pamatprogrammu (2007.–2013. gads), un Eiropas Atomenerģijas kopienas (Euratom) Septīto pamatprogrammu (2007.–2011. gads)

7. PP–“Apvārsnis 2020”

Finansēšanas modelis

- Krasi vienkāršots finansēšanas modelis:
  - vienota finansējuma likme katram projektam, kura aizstāj Septītās pamatprogrammas sarežģīto finansējuma likmju matricu atkarībā no organizāciju kategorijas un darbības veidiem
- Vienota likme (25 %), kas sedz netiešās izmaksas un aizstāj četras netiešo izmaksu iespējas, kas noteiktas Septītajā pamatprogrammā

Revīzija un kontrole

- Finansiālo spēju *ex ante* pārbaūžu skaita samazināšana: pārbauda tikai koordinātorus no privātā sektora (bet nevienu citu partneri, kuru riskus sedz garantijas fonds)
- Vēl vairāk samazinās atzinuma par finanšu pārskatiem skaits (tikai viens katram saņēmējam projekta beigās un tikai tad, ja, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām un vienības izmaksām, kuras aprēķinātas saskaņā ar saņēmēja ierasto izmaksu uzskaites praksi, ieguldījums ir vismaz 325 000 EUR)

- Vairs nav pienākuma uzskaitīt to personu darba laiku, kuru darbs ir 100 % veltīts projektam, vienkāršota laika uzskaitē darbiniekiem, kas pie projekta strādā nepilnu laiku
- Viens centrāls ES revīzijas dienests izdevumiem pētniecības un inovāciju jomā un vienota revīzijas stratēģija visām īstenošanas struktūrām; revīzijas periods pēc projekta slēgšanas samazināts no pieciem līdz diviem gadiem

Intelektuālā īpašuma tiesības (IĪT)

- Atvieglota intelektuālā īpašuma tiesību nodošana ar mazāku Komisijas iejaukšanos (Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” līdzdalības noteikumi, 44. pants)

Saziņa/IT

- Dalībnieku portāls: vienota vārteja informācijas apmaiņai starp saņēmējiem un īstenošanas struktūrām, kuras pārvalda pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotācijas, un ekspertiem
- E-pārvaldība: pilnībā digitalizēta dotāciju un ekspertu līgumu pārvaldība; dokumentu automātiska elektroniska uzglabāšana un arhivēšana

Laiks līdz dotācijas piešķiršanai (astoņi mēneši)

- Pieeja neietver sarunas
- Paātrināti administratīvie procesi

IV PIELIKUMS**Pamatprogrammu pamata tiesību akti un pamatnostādnes**

Dokumenta veids (numurs, lappušu skaits)	Plānošanas periods		
	2002.–2006. g.	2007.–2013. g.	2014.–2020. g.
Juridiskais pamats - Regula(-s) - Dalības noteikumi - Īpašās programmas	(1513/2002/EK, 33) (2321/2002,12) 3 īpašās programmas (kopā 73 lpp.) 2002/834/EK 2002/835/EK 2002/836/EK	(1982/2006/EK, 41). (1906/2006,18) 4 īpašās programmas (kopā 284 lpp.) 2006/971/EK 2006/972/EK 2006/973/EK /2006/974/EK	(1291/2013, 70) (1290/2013, 23) 1 īpašā programma 2013/743/ES, 77 lpp.)
Īstenošanas juridiskie dokumenti - Darba programmas - Dotācijas nolīguma paraugs(-i) ¹	(18 dokumenti, 994 lpp.)	(7 dokumenti, 9048 lpp.) (21 dokuments, 1554 lpp.)	(3 dokumenti, 5487 lpp.) (26 dokumenti, 2897 lpp.)
Pamatnostādnes Par dotāciju nolīgumiem ²		(29 dokumenti, 800 lpp.)	(1 dokuments, 750 lpp.)
Citi 185. panta ierosmes: - EDCTP - Eurostars - EMPP (2009. g.)/EMPIR (2014. g.) - AAL - BONUS - PRIMA Kopuzņēmumi: - BBI - IMI2 - CS2 - ECSEL - FCH2 - SESAR - S2R		- (743/2008. g., 10 lpp.) (912/2009 g., 14 lpp.) (742/2008 g., 9 lpp.) (862/2010. g., 14 lpp.) (560/2014. g., 22 lpp.) (557/2014. g., 23 lpp.) (558/2014. g., 31 lpp.) (561/2014 g., 27 lpp.) (559/2014. g., 22 lpp.) (219/2007, 11 lpp., grozīts ar 1361/2008 g., 6 lpp., un 721/2014. g., 8 lpp.) (642/2014 g., 25 lpp.)	(556/2014. g., 16 lpp.) (553/2014. g., 13 lpp.) (555/2014. g., 11 lpp.) (554/2014. g., 13 lpp.) (2017/1324. g., 15 lpp.)

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem (2018. gada februāris).

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Tīmekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Eiropas Savienība, 2018

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.